

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2022-06-07
Stockholm

Mål nr
M 12627-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-10-21 i mål nr M 2525-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. R. A.

2. T. E.

3. M. S.

4. T. S.

Motparter

1. FriaSkog AB

2. Samhällsbyggnadsnämnden i Åre kommun
Box 201
830 05 Järpen

SAKEN

Anmälan av miljöfarlig verksamhet avseende lagring av timmer på fastigheten X i Åre kommun

Dok.Id 1791853

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut den 12 augusti 2020, dnr 505-8214-2019, och Samhällsbyggnadsnämnden i Åre kommuns beslut den 30 september 2019, dnr MIL.2019.911, samt förelägger FriaSkog AB att ansöka om tillstånd för den nu anmälda verksamheten avseende lagring av timmer på fastigheten X i Åre kommun.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M. S. , T. S. , R. A. och T. E. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen inte ska tillåta den av FriaSkog AB anmälda verksamheten avseende lagring av timmer på X.

FriaSkog AB och Samhällsbyggnadsnämnden i Åre kommun har motsatt sig att mark- och miljööverdomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M. S. har anfört i huvudsak följande: Den valda platsen är inte lämplig eftersom området är förorenat vilket medför en mycket stor risk för människors hälsa, miljön och den biologiska mångfalden. Området är klassat som riskklass 1. Marken är förorenad av kvicksilver, kadmium, höga kopparhalter, tungmetaller, oljeprodukter, PCB, PAH och dioxin. Vissa ämnen finns i höga halter. Marken är en av de tre mest förorenade platserna i Jämtlands län och bör saneras fullständigt innan någon framtida verksamhet får utföras. Enligt Länsstyrelsen i Jämtlands län visar undersökningar att det har skett och sker en spridning till yt- och grundvatten samt sediment. Länsstyrelsen anser dessutom att den planerade verksamheten kan ha miljöpåverkande egenskaper. FriaSkog AB har uppgett att timret ska transporteras 4 mil enkel väg till Åre fjärrvärmeverk. Bolaget har inte redovisat någon alternativ plats och bör anlägga denna verksamhet i närheten av fjärrvärmeverket. Av WSP:s rapport framgår bland annat att kompletterande information behövs, att det förekommer mycket höga halter av metaller i område 1 och 2, att det förekommer PCB i ett vattenprov och att det inte kan uteslutas att det finns föroreningar i punkter/områden som inte har undersökts eller att det förekommer ämnen och föroreningar som inte har analyserats.

T. S. har anfört i huvudsak följande: Enligt länsstyrelsen är marken förorenad och ingen grävning får ske utan samråd med tillsynsmyndigheten. Dagvatten ska hanteras så att föroreningar inte sprids och tillsynsmyndigheten ska vara delaktig i bedömningen av snöupplagens placering. Detta tyder på att länsstyrelsen ser betydande risker för spridning av föroreningar i dagvattnet och i sjön Sjældren.

Verksamheten

bedrivs i dag på annan ort där marken inte är förorenad enligt riskklass 1. Mot bakgrund av WSP:s rapport råder inga oklarheter om att vidare kartläggning och undersökning av hela området behövs ur ett miljömässigt perspektiv och därefter sanering.

R. A. och **T. E.** har anfört i huvudsak följande: Det är visat att den aktuella marken är väldigt giftig och ligger alldeles bredvid Indalsälvens strandkant. Det är riskfyllt att starta en ny industri innan marken är sanerad. Många människors och djurs hälsa skulle kunna skadas om mer gifter frigörs och rinner ut i älven. Det kan inte uteslutas att spridning och belastning på grund- och ytvatten kan ske av flera mycket skadliga ämnen. PCB-halter kan inte uteslutas. Om verksamheten skulle få starta bör hela området saneras innan någon aktivitet påbörjas. Sannolikheten att gifter frisläpps är mycket stor och det skulle skada vattenlevande organismer och annat djurliv. Syftet med verksamheten är att förse Mörsils och Järpens fjärrvärmeverk med flis men dessa fjärrvärmeverk har nu övergått till pellets istället för flis. Av WSP:s rapport framgår att det finns en risk för människors hälsa och miljön på grund av de uppmätta halterna av PAH-M och PAH-H samt att PCB och dioxin inte kan uteslutas.

FriaSkog AB har anfört i huvudsak följande: Verksamheten som planeras bedrivs ligger i sin helhet på ianspråktagen industrimark, på behörigt avstånd och avgränsat utanför delområde 1 och 2 och kommer därför inte att påverka eller påverkas av de miljögifter som kan finnas inom dessa områden. Den flis som avses produceras ska användas vid lokala värmeverk, exempelvis den nybyggda fjärrvärmepannan för Åre samhälle. Det innebär en stor miljövinst då den råvara som nu används till stor del först har körts som rundvirke till Östersund, där flisats och sedan transporterats tillbaka till Åre.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den av FriaSkog AB till kommunens samhällsbyggnadsnämnd anmälda verksamheten, lagring av ca 30 000 kubikmeter timmer per år, utgör en anmälningspliktig verksamhet enligt 9 kap. 6 § miljöbalken och 8 kap. 9 § miljöprövningsförordningen (2013:251).

En sådan verksamhet får enligt 1 kap. 10 § miljöprövningsförordningen således inte bedrivas utan att vara anmäld till tillsynsmyndigheten. När ett anmält ärende är tillräckligt utrett ska den myndighet som handlägger ärendet enligt 27 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, om det behövs, besluta om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken. I sistnämnda bestämmelse anges att tillsynsmyndigheten får, även om tillståndsplikt inte följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, besluta att förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd om verksamheten medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön. En anmälningspliktig verksamhet får enligt 9 kap. 6 c § miljöbalken påbörjas tidigast sex veckor efter att en anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

De klagande har yrkat att bolagets ansökan ska avslås. Bolaget har dock inte ansökt om tillstånd och den planerade verksamheten är, som framgått, inte tillståndspliktig utan en s.k. C-verksamhet som endast kräver anmälan. Således kan handläggande myndighet endast föreskriva om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd. En verksamhetsutövare kan också enligt 9 kap. 6 b § miljöbalken välja att ansöka om tillstånd även om det inte krävs men FriaSkog AB har i detta fall valt att göra en anmälan. Åre kommuns samhällsbyggnadsnämnd har föreskrivit försiktighetsmått och länsstyrelsen har fattat beslut om ytterligare försiktighetsmått. Mark- och miljödomstolen har ansett detta tillräckligt. Klagandenas yrkande att ansökan ska avslås får tolkas som att de yrkar att den anmälda verksamheten i stället ska förbjudas.

Av handlingarna i målet framgår att FriaSkog AB avser att bedriva den aktuella verksamheten inom ett område som har en lång industrihistoria med verksamheter som har pågått sedan 1915. Inom industriområdet har bland annat verksamheter såsom träsliperi med massafabrik, kabelbränning, träkolstillverkning och skrothantering bedrivits. En övergripande miljöteknisk markundersökning genomfördes av konsultföretaget WSP inom en del av industriområdet år 2012. Undersökningen visar att tungmetaller, PCB, oljeprodukter, PAH och dioxin finns i marken och att riktvärden

för mindre känslig markanvändning (MKM) överskrids. Områdena där föroreningar förekommer i halter som överskrider dessa riktvärden betecknas som område 1 och 2 i rapporten. I rapporten anges vidare att kompletterande information bedöms behövas mot bakgrund av undersökningens resultat. Det bedöms därutöver inte kunna uteslutas ett behov av framtida avhjälpande åtgärder. Åtgärdsbehovet bedöms dock mot bakgrund av oförändrad markanvändning inte som akut. I rapporten rekommenderas det även att en översiktlig hydrogeologisk utredning utförs med hänsyn till närheten till sjön och osäkerheten kring avrinningsområden. Länsstyrelsen i Jämtlands län har klassificerat det undersökta området som riskklass 1. Av handlingarna i målet framgår inte om ytterligare undersökningar har vidtagits. Länsstyrelsen anger att hittills genomförda undersökningar inte indikerar att området för lagring skulle vara starkt förorenat men föreskriver ett antal ytterligare försiktighetsmått beträffande schaktning, vattenhantering m.m.

FriaSkog AB har anfört att verksamheten som planeras bedrivs ligger i sin helhet på ianspråktagen industrimark, på behörigt avstånd och avgränsat utanför område 1 och 2. FriaSkog AB har dock inte närmare preciserat var på fastigheterna som verksamheten kommer att bedrivs. Bolagets redovisade arrendeområde sammanfaller till viss del med område 1 och omfattar hela område 2.

Verksamheten avses således att bedrivs på ett industriområde där det har förekommit ett flertal olika verksamheter under lång tid. Utredningen visar att föroreningar förekommer på fastigheten och att spridning inte kan uteslutas. Det råder dock en osäkerhet avseende föroreningsgraden i marken där den anmälda verksamheten avses att bedrivs samtidigt som det inte är helt preciserat var på området verksamheten avses äga rum. Det är således inte tillräckligt utrett vilka föroreningar som förekommer inom området, i vilken grad de förekommer och var i området de förekommer. Delar av industriområdet har av Länsstyrelsen i Jämtlands län klassificerats som ett förorenat område i riskklass 1, mycket stor risk, och stora delar av ytan omfattas inte av någon redovisad provtagning. Det kan därför utifrån miljöbalkens försiktighetsprincip inte uteslutas att verksamheten kan komma att medföra en risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det på detta underlag inte är tillräckligt att endast förelägga om försiktighetsmått. Genom en tillståndsprövning ges dock möjlighet att ytterligare utreda huruvida detta är en lämplig lokalisering av verksamheten. Det finns därför skäl att upphäva underinstansernas avgöranden och bifalla överklagandena på så sätt att FriaSkog AB föreläggs att ansöka om tillstånd för den aktuella verksamheten.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Roger Wikström, referent, och Marianne Wikman Ahlberg samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Daniela Demirtas.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-10-21
meddelad i
Östersund

Mål nr M 2525-20

PARTER

Klagande

1. R. A.

2. T. E.

3. M. S.

4. T. S.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut 2020-08-12 i ärende nr 505-8214-2019, se
bilaga 1

SAKEN

Försiktighetsmått vid anläggningen för lagring av timmer X, Åre kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Fria Skog AB har den 1 juli 2019 till miljöavdelningen i Åre kommun (kommunen) lämnat in en anmälan gällande verksamhet för lagring och flisning av timmer på fastigheten X i Åre kommun. Anmälan delades sedan upp i två olika anmälningar, en för flisning av timmer och en för lagring av timmer. Det nu aktuella målet rör anmälan gällande lagring av timmer. Kommunen meddelade beslut om föreläggande avseende skyddsåtgärder och försiktighetsmått för verksamheten. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Jämtlands län (länsstyrelsen) av M. S., T. S. , R. A. och T. E. , varvid länsstyrelsen beslutade om ytterligare skyddsåtgärder och försiktighetsmått.

M. S. , T. S. , R. A. och T. E. har nu överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

M. S. har, såsom domstolen bedömt överklagandet, yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut och besluta att inte tillåta den anmälda verksamheten. Till stöd för sin talan har hon anfört sammanfattningsvis följande. Den valda platsen är inte lämplig. Därmed är inte lokaliseringskravet i 2 kap. 6 § miljöbalken uppfyllt. Området bör vara sanerat innan eventuell verksamhet startas, med hänsyn till att området är ett riskklass-1-område. Klassificeringen betyder att området är förorenat och att det utgör en mycket stor risk för människors hälsa samt miljön. Marken är förorenad med kvicksilver, kadmium, koppar, oljeprodukter, PCB, PAH och dioxin på grund av tidigare verksamheter. Platsen är en av de tre mest förorenade i Jämtlands län. Att marken är förorenad bekräftas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen skriver att de undersökningar som gjorts av marken visar att det skett och sker spridning till yt- och grundvatten samt till sediment. Marken är enligt länsstyrelsen enbart delvis undersökt och ytterligare undersökningar samt saneringsåtgärder kan komma att ske. Den planerade verksamheten kan ha miljöpåverkande egenskaper. Fria Skog har inte redovisat eller utrett möjligheten till en alternativ plats för verksamheten och inte visat att den

valda platsen är den bästa utifrån minsta intrång och olägenhet. En alternativ plats skulle kunna vara en plats närmare Åre fjärrvärmeverk eftersom det är dit flisen ska transporteras. Det skulle minska transporter och verksamheten skulle kunna bedrivas utan att påverka människors hälsa och miljön.

T. S. har, såsom domstolen bedömt överklagandet, yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut och besluta att inte tillåta den anmälda verksamheten. Till stöd för sin talan har han anfört sammanfattningsvis följande. Länsstyrelsens beslut om ytterligare försiktighetsmått och säkerhets-åtgärder tyder på att länsstyrelsen ser betydande risker för spridning av föroreningar till dagvatten och sjön. Verksamheten bedrivs idag på en plats där marken inte innehåller gifter av klass 1, vilket marken inom X gör. Det innebär stora risker för människors hälsa samt miljön att placera verksamheten på nämnda fastighet.

R. A. och T. E. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut och besluta att inte tillåta den anmälda verksamheten. Utöver vad de tidigare anfört har de till stöd för sin talan anfört sammanfattningsvis följande. Platsen är väldigt känslig på grund av den giftiga marken som ligger i anslutning till vattnet. Den biologiska mångfalden blir åsidosatt. Det är bevisat att det är väldigt dåligt och stressande för människor med buller och en flismaskin kommer att vara mycket störande. Det ska beaktas att miljön kring fastigheten är väldigt tyst, utan störande buller som finns i en storstad. 50 dB kommer därför att upplevas väldigt högt. Marken är så giftig att den är klassificerad som klass 1 och det finns ingen prövning av andra lämpliga platser.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och övervägt det **M. S.** , **T. S.** , **R. A.** och **T. E.** har fört fram. Domstolen delar länsstyrelsens bedömning. Det finns inte skäl för att förelägga sökanden att söka tillstånd eller på annat sätt hindra etablering av den anmälda verksamheten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (MMD-02)

Överklagande senast den 11 november 2020.

Jonas Manole

Målet har avgjorts av rådmannen Jonas Manole, ordförande, och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund. Föredragande har varit beredningsjuristen Sammie Widlund.